

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/91/2003

UNIA EUROPEJSKA A WSPÓŁPRACA TRANSATLANTYCKA - POLACY O DYLEMATACH POLITYKI ZAGRANICZNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2003

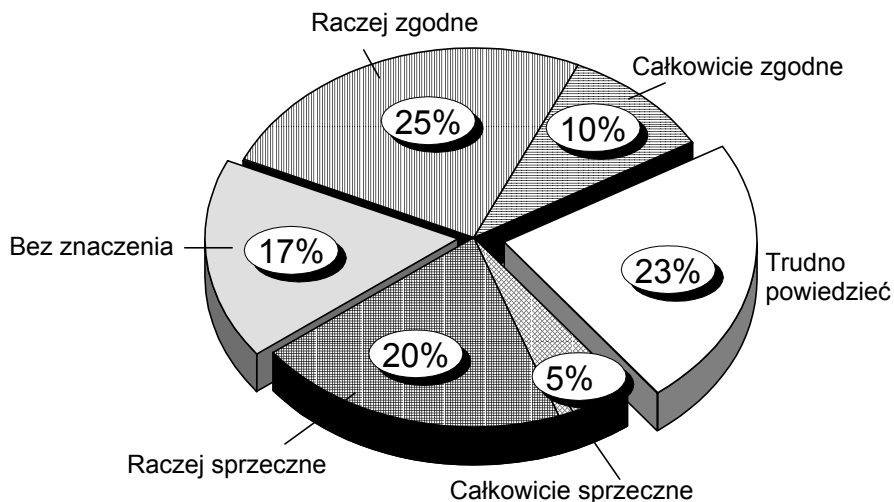
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Polska polityka zagraniczna, mimo (a może z powodu) niespodziewanego wzrostu znaczenia naszego kraju na arenie międzynarodowej, wzbudza zarówno w Polsce, jak i - może jeszcze bardziej - za granicą, wiele dyskusji. Szczególne kontrowersje, zwłaszcza w krajach przeciwnych interwencji militarnej w Iraku, budzą stosunki Polski ze Stanami Zjednoczonymi. W ostatnim sondażu¹ zapytaliśmy Polaków o ich opinie na temat możliwości pogodzenia współpracy z krajami europejskimi w ramach Unii Europejskiej i zacieśniania stosunków militarnych i politycznych z USA.

Polacy nie mają jednoznacznej opinii na temat tego, czy zacieśnianie współpracy z USA stoi w sprzeczności czy też jest zgodne z dążeniem do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jednak nieco częściej (35%) przychylają się do poglądu, że ściślejsza współpraca polityczna i militarna ze Stanami Zjednoczonymi nie stanowi konkurencji dla integracji naszego kraju z UE, niż sądzą, że jest z nią sprzeczna (25%). Niemal jedna piąta ankietowanych (17%) uznaje, że ściślejsza współpraca z USA nie ma znaczenia dla współdziałania z krajami europejskimi w ramach UE. W sumie zatem można powiedzieć, że ponad połowa badanych (52%) nie dostrzega sprzeczności między dobrą współpracą z USA a integracją naszego kraju z UE. Prawie jedna czwarta ankietowanych (23%) nie potrafi zająć stanowiska w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (156) przeprowadzono w dniach 9-12 maja 2003 roku na liczącej 1264 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY POLITYCZNE I MILITARNE POPARCIE POLSKI DLA STANÓW ZJEDNOCZONYCH JEST, PANA(I) ZDANIEM, SPRZECZNE CZY TEŻ ZGODNE Z DĄŻENIEM DO CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ?

Osoby wyrobione politycznie, zamierzające uczestniczyć w wyborach i mające sprecyzowane sympatie partyjne, częściej niż niezorientowane w polityce są przekonane o braku sprzeczności między dążeniem Polski do członkostwa w UE a współpracą ze Stanami Zjednoczonymi. Wśród wyborców poszczególnych partii i ugrupowań o zgodności obu celów politycznych najsilniej przekonani są zwolennicy UW i PiS, a także koalicji SLD-UP - co najmniej połowa z nich uważa, że współpracę transatlantycką można pogodzić z dążeniem do członkostwa w UE. Natomiast o istnieniu tego rodzaju sprzeczności najmocniej przeświadczeni są sympatycy LPR - ugrupowania, które jest zdecydowanie najbardziej przeciwne integracji Polski z UE. Dwie piąte potencjalnych wyborców LPR (40%) uważa, że poparcie dla Stanów Zjednoczonych jest sprzeczne z dążeniem do członkostwa w Unii.

Tabela 1

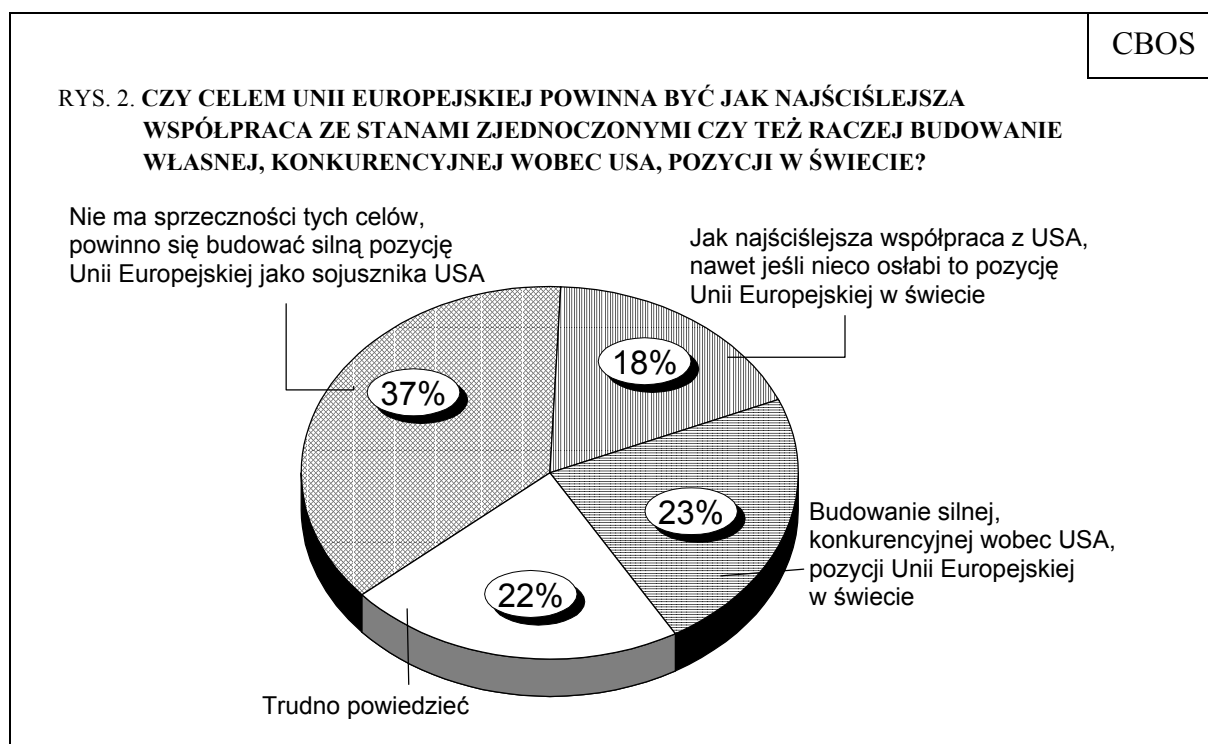
Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Czy polityczne i militarne poparcie Polski dla Stanów Zjednoczonych jest, Pana(i) zdaniem, sprzeczne czy też zgodne z dążeniem do członkostwa w Unii Europejskiej?			
	Zgodne	Bez znaczenia	Sprzeczne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
UW	65	18	14	3
PiS	57	14	23	6
SLD-UP	49	11	27	13
PO	47	30	16	7
PSL	42	20	21	17
Samoobrona	36	16	26	21
LPR	24	18	40	18
Niezdecydowani	31	14	21	34
Niegłosujący	27	18	26	29

Zwolennicy przystąpienia naszego kraju do UE, zamierzający w referendum głosować za integracją częściej niż pozostali uważają, że współdziałanie z USA można pogodzić z członkostwem w Unii. Przeciwnicy wejścia Polski do UE najczęściej sądzą, że te dwa cele naszej polityki zagranicznej są sprzeczne. Także osoby niezdecydowane, jak głosować w referendum, oraz niezamierzające brać w nim udziału nieznacznie częściej dostrzegają sprzeczność obu celów niż ich zgodność.

Tabela 2

Stosunek do integracji z UE	Czy polityczne i militarne poparcie Polski dla Stanów Zjednoczonych jest, Pana(i) zdaniem, sprzeczne czy też zgodne z dążeniem do członkostwa w Unii Europejskiej?			
	Zgodne	Bez znaczenia	Sprzeczne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Osoby zamierzające głosować za integracją	45	18	22	15
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	18	19	35	28
Osoby niezdecydowane, jak głosować w referendum	28	15	30	27
Osoby niezamierzające brać udziału w referendum	22	13	28	37

Niespełna dwie piąte badanych (37%) uważa, że Unia Europejska powinna współdziałać ze Stanami Zjednoczonymi i budować swoją pozycję jako ich sojusznika, a nie konkurenta. Dalsze 18% jest zdania, że nawet kosztem pewnego osłabienia pozycji UE warto zachować jak najściślejszą więź Europy z USA. Niespełna jedna czwarta ankietowanych (23%) sądzi, że nie da się zbudować silnej pozycji wspólnej Europy bez konkurowania z USA i to powinno być celem UE.

Niemal połowa zwolenników integracji naszego kraju z UE uważa, że Unia powinna budować swoją pozycję na współdziałaniu z USA, dalsza jedna piąta również opowiada się za tym, nawet jeśli miałyby to osłabić pozycję UE w świecie. Tylko nieco więcej niż jedna piąta zwolenników integracji Polski z UE uważa, że nie da się zbudować mocnej pozycji Unii na arenie międzynarodowej bez konkurowania z USA. Wśród przeciwników akcesji opinie na ten temat są podzielone. Największy odsetek respondentów uważających, że celem polityki UE powinno być budowanie swej pozycji w konkurencji z USA, jest wśród osób niezdecydowanych, jak głosować w referendum.

Tabela 3

Stosunek do integracji z UE	Czy celem Unii Europejskiej powinna być jak najściślejsza współpraca ze Stanami Zjednoczonymi czy też raczej budowanie własnej, konkurencyjnej wobec USA, pozycji w świecie?			
	Jak najściślejsza współpraca z USA, nawet jeśli nieco osłabi to pozycję Unii Europejskiej w świecie	Budowanie silnej, konkurencyjnej wobec USA, pozycji Unii Europejskiej w świecie	Nie ma sprzeczności tych celów, powinno się budować silną pozycję Unii Europejskiej jako sojusznika USA	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Osoby zamierzające głosować za integracją	19	22	46	13
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	22	24	27	27
Osoby niezdecydowane, jak głosować w referendum	14	37	23	26
Osoby niezamierzające brać udziału w referendum	13	23	26	39

Polacy w większości popierają główne kierunki polityki zagranicznej naszego kraju. W ostatnich latach poparcie dla naszego członkostwa w NATO nie ulegało większym zmianom. Obecnie prawie trzy czwarte ankietowanych (71%) popiera przynależność Polski do NATO, czyli taki kształt naszej polityki obronnej, w którym współdziałanie militarne z krajami europejskimi łączy się ze współpracą z USA. Wydaje się, że właśnie taki model stosunków z najważniejszym obecnie światowym mocarstwem najbardziej odpowiada Polakom. Także w innych dziedzinach współpracy międzynarodowej Polacy raczej nie chcieliby rywalizacji z USA, a życzyliby sobie - jeśli nie ścisłej współpracy, to przynajmniej jakiegoś współdziałania.

Tabela 4

Czy osobiście popiera Pan(i) przynależność Polski do NATO czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	II 1999	III 1999	II 2000	III 2001	IV 2002	XII 2002	V 2003
	w procentach						
Popieram	60	67	63	63	73	64	71
Jest mi obojętne	23	18	18	21	15	22	19
Jestem przeciw	11	10	12	10	6	5	4
Trudno powiedzieć	6	5	7	6	6	9	6

Polacy mają podzielone opinie na temat najważniejszych kierunków polskiej polityki zagranicznej: czy stawiać na pierwszym miejscu współpracę transatlantycką czy też współdziałanie w ramach Unii Europejskiej. Jednak ponad połowa nie widzi sprzeczności między ściślejszą współpracą z USA a dążeniem do integracji z UE - ich zdaniem członkostwo w Unii nie przekreśla możliwości dobrej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi. W wymiarze stosunków międzynarodowych ponad połowa ankietowanych opowiada się za taką strategią budowy wspólnoty europejskiej, która nie byłaby konstruowana w opozycji do Stanów Zjednoczonych, ale opierałaby się na zachowaniu sojuszu Europy z USA.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy polityczne i militarne poparcie Polski dla Stanów Zjednoczonych jest, Pana(i) zdaniem, sprzeczne czy też zgodne z dążeniem do członkostwa w Unii Europejskiej?

(%)

	Zgodne	Bez znaczenia	Sprzeczne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	17	25	23	1264
Płeć					
Mężczyźni	41	18	26	15	603
Kobiety	29	16	24	31	661
Wiek					
18-24 lat	28	20	37	15	196
25-34	35	19	28	18	213
35-44	35	21	25	20	200
45-54	40	16	23	21	280
55-64	35	19	29	17	135
65 lat i więcej	34	9	13	44	240
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	14	20	33	487
Miasto do 20 tys.	36	14	34	16	155
20-100 tys.	32	21	22	25	219
101-500 tys.	36	20	27	18	242
501 tys. i więcej mieszk.	40	19	32	9	160
Wykształcenie					
Podstawowe	30	11	21	37	379
Zasadnicze zawodowe	36	20	19	25	354
Średnie	36	18	32	14	405
Wysze	44	20	30	7	126
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	42	27	28	4	81
Prac. umysł. niż. szczebla	38	14	34	14	80
Pracownicy fiz. - umysł.	30	6	36	28	81
Robotnicy wykwalifikowani	40	20	26	13	114
Robotnicy niewykwalifik.	41	18	19	23	39
Rolnicy	19	17	28	36	81
Pracujący na własny rach.	37	28	22	14	57
Bierni zawodowo					
Renciści	39	12	12	37	142
Emeryci	36	13	19	32	244
Uczniowie i studenci	22	25	42	11	114
Bezrobotni	41	15	23	21	167
Gospodynie domowe i inni	24	24	20	32	65
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	35	20	31	14	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	40	14	35	11	75
sekt. pryw. poza rolnict.	40	18	24	17	219
prywatnym gosp. rolnym	24	14	26	36	85
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	37	13	22	28	140
300-399	30	17	30	23	104
400-599	42	12	24	22	216
600-800	37	18	19	26	171
Powyżej 800 zł	41	19	26	14	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	14	25	26	465
Średnie	32	19	24	26	537
Dobre	40	18	28	14	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	34	18	18	31	80
Raz w tygodniu	34	17	25	24	623
1-2 razy w miesiącu	39	14	16	31	181
Kilka razy w roku	33	19	31	17	253
W ogóle nie uczestniczy	35	14	30	20	126
Poglądy polityczne					
Lewica	40	16	31	12	223
Centrum	39	20	24	17	383
Prawica	43	23	21	13	280
Trudno powiedzieć	22	10	25	44	377

Tabela 2. Czy celem Unii Europejskiej powinna być jak najściślejsza współpraca ze Stanami Zjednoczonymi czy też raczej budowanie własnej, konkurencyjnej wobec USA, pozycji w świecie? 1 - Jak najściślejsza współpraca z USA, nawet jeśli nieco osłabi to pozycję Unii Europejskiej w świecie; 2 - Budowanie silnej, konkurencyjnej wobec USA, pozycji Unii Europejskiej w świecie; 3 - Nie ma sprzeczności tych celów, powinno się budować silną pozycję Unii Europejskiej jako sojusznika USA

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	23	37	22	1264
Płeć					
Mężczyźni	22	26	36	16	603
Kobiety	13	21	38	28	661
Wiek					
18-24 lat	16	27	39	19	196
25-34	20	23	45	13	213
35-44	19	28	40	13	200
45-54	16	26	38	20	280
55-64	16	24	37	22	135
65 lat i więcej	18	13	26	43	240
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	22	31	31	487
Miasto do 20 tys.	20	29	33	18	155
20-100 tys.	19	24	38	19	219
101-500 tys.	20	22	42	16	242
501 tys. i więcej mieszk.	14	21	52	12	160
Wykształcenie					
Podstawowe	16	21	25	38	379
Zasadnicze zawodowe	21	26	30	23	354
Średnie	17	24	48	11	405
Wyższe	16	21	57	5	126
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	15	64	8	81
Prac. umysł. niż. szczebla	16	25	48	10	80
Pracownicy fiz.- umysł.	19	32	32	17	81
Robotnicy wykwalifikowani	18	30	35	17	114
Robotnicy niewykwalifik.	20	29	20	31	39
Rolnicy	13	24	38	26	81
Pracujący na własny rach.	21	19	49	11	57
Bierni zawodowo					
Renciści	15	21	28	36	142
Emeryci	21	17	28	34	244
Uczniowie i studenci	16	27	47	9	114
Bezrobotni	19	29	35	17	167
Gospodynie domowe i inni	11	13	45	31	65
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	14	27	44	15	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	23	30	38	9	75
sekt. pryw. poza rolnict.	17	20	45	17	219
prywatnym gosp. rolnym	15	25	35	25	85
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	27	22	27	24	140
300-399	17	29	35	20	104
400-599	18	24	37	21	216
600-800	14	22	41	23	171
Powyżej 800 zł	20	18	49	13	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	27	32	23	465
Średnie	17	22	35	26	537
Dobre	17	19	51	13	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	18	34	35	80
Raz w tygodniu	18	23	37	22	623
1-2 razy w miesiącu	18	23	33	25	181
Kilka razy w roku	20	25	39	17	253
W ogóle nie uczestniczy	12	24	46	18	126
Poglądy polityczne					
Lewica	20	27	41	12	223
Centrum	17	27	41	15	383
Prawica	20	21	49	10	280
Trudno powiedzieć	14	18	22	45	377

Tabela 3. Czy osobiście popiera Pan(i) przynależność Polski do NATO czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

(%)

	Popieram	Jest mi obojętne	Jestem przeciw	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	71	19	4	6	1264
Płeć					
Mężczyźni	79	14	3	3	603
Kobiety	63	23	5	9	661
Wiek					
18-24 lat	76	19	2	3	196
25-34	73	21	2	4	213
35-44	75	19	3	3	200
45-54	75	15	5	5	280
55-64	70	20	5	6	135
65 lat i więcej	57	22	6	15	240
Miejsce zamieszkania					
Wieś	62	24	4	9	487
Miasto do 20 tys.	70	20	3	7	155
20-100 tys.	70	21	6	4	219
101-500 tys.	80	13	3	3	242
501 tys. i więcej mieszk.	85	7	4	4	160
Wykształcenie					
Podstawowe	57	24	6	13	379
Zasadnicze zawodowe	71	22	3	4	354
Średnie	78	15	4	3	405
Wyższe	86	9	1	4	126
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	79	15	3	4	81
Prac. umysł. niż. szczebla	92	3	0	5	80
Pracownicy fiz. - umysł.	70	26	3	1	81
Robotnicy wykwalifikowani	78	11	8	3	114
Robotnicy niewykwalifik.	84	15	0	1	39
Rolnicy	53	29	5	12	81
Pracujący na własny rach.	83	8	7	2	57
Bierni zawodowo					
Renciści	63	18	4	15	142
Emeryci	61	22	7	10	244
Uczniowie i studenci	76	22	0	2	114
Bezrobotni	70	24	4	3	167
Gospodynie domowe i inni	70	24	1	5	65
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	82	12	2	4	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	84	15	2	0	75
sekt. pryw. poza rolnict.	80	12	6	3	219
prywatnym gosp. rolnym	52	33	5	10	85
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	65	29	4	2	140
300-399	52	28	11	8	104
400-599	79	13	2	6	216
600-800	72	19	2	7	171
Powyżej 800 zł	83	11	5	1	192
Ocena własnych war. mater.					
Złe	65	22	6	7	465
Średnie	70	21	3	6	537
Dobre	84	9	3	5	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	55	31	2	11	80
Raz w tygodniu	69	20	5	6	623
1-2 razy w miesiącu	71	17	6	6	181
Kilka razy w roku	79	14	3	4	253
W ogóle nie uczestniczy	71	18	3	9	126
Poglądy polityczne					
Lewica	83	12	4	1	223
Centrum	70	22	5	3	383
Prawica	84	11	2	2	280
Trudno powiedzieć	54	26	5	15	377